

Чортківський медичний фаховий коледж

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Чортківського медичного
фахового коледжу
канд. мед. наук

Любомир БІЛИК

20 25 року

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

Галузь знань

**I Охорона здоров'я та соціальне
забезпечення**

(код і найменування галузі знань)

Спеціальність

I5 Медсестринство

(код і найменування спеціальності)

Освітньо-професійна
програма

Сестринська справа

Наскрізна програма практики для здобувачів освіти галузі знань **I Охорона здоров'я та соціальне забезпечення** спеціальності **I5 Медсестринство** освітньо-професійної програми **Сестринська справа** складена на основі навчального плану 2025 року.

18 серпня 2025 року - 36 с.

Наталія СЛОБОДЯН - заступник директора з практичної роботи, спеціаліст вищої категорії, викладач –методист.

Наскрізну програму практики розглянуто та погоджено на засіданнях циклових комісій професійної та практичної підготовки терапевтичного профілю та основ медсестринства, хірургічного профілю, педіатричного профілю.

Протокол № 1 від 18 серпня 2025 року

Голова циклової комісії викладачів професійної та практичної підготовки терапевтичного профілю та основ медсестринства

(підпис)

Ольга ЦЬОМИК
(прізвище та ініціали)

Голова циклової комісії викладачів професійної та практичної підготовки хірургічного профілю

(підпис)

Ліана ОЗЕРЯНСЬКА
(прізвище та ініціали)

Голова циклової комісії викладачів професійної та практичної підготовки педіатричного профілю

(підпис)

Оксана ПОКРИЩУК
(прізвище та ініціали)

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Наскрізню програму практики складено для здобувачів освіти галузі знань **I Охорона здоров'я та соціальне забезпечення** спеціальності **15 Медсестринство** освітньо-професійної програми **Сестринська справа** на основі навчального плану 2025 року.

Практична підготовка - одна з форм організації освітнього процесу та обов'язкова складова освітньо-професійних програм фахової передвищої освіти, спрямована на завершення формування набутих компетентностей та отримання досвіду їх застосовування, оволодіння сучасними формами організації праці, обладнанням, пристроями і технологіями відповідно до спеціальності, ознайомлення з умовами провадження професійної діяльності.

Основна мета практичного навчання: набуття здобувачами освіти міцних професійних знань, умінь та навичок для вирішення виробничих питань; прийняття самостійних рішень під час виконання будь-якої роботи в умовах сучасного виробництва на базі вже отриманих у закладі освіти знань, умінь та навичок.

Виробнича практика (з основ медсестринства та медичної маніпуляційної техніки) проводиться з метою: поглиблення і систематизації отриманих теоретичних знань; удосконалення практичних навичок і вмінь з основ медсестринства відповідно до принципів медичної етики і деонтології;

відпрацювання та вдосконалення техніки виконання медичних маніпуляцій. Практика проводиться на завершальному етапі вивчення навчальної дисципліни «Основи медсестринства та медичної маніпуляційної техніки».

Виробнича (медсестринська) практика проводиться з метою повного оволодіння технікою виконання маніпуляцій, передбачених програмою; закріплення, систематизації та поглиблення теоретичних знань з навчальних дисциплін, що формують спеціальні компетентності, розвитку професійного мислення; здійснення диференційованого догляду за пацієнтами; засвоєння принципів організації лікувально-охоронного режиму; проведення санітарно-освітньої роботи.

Переддипломна практика є завершальним етапом підготовки. Вона проводиться після закінчення теоретичного і практичного курсів та успішного складання іспитів та заліків, які передбачені навчальним планом. Метою практики є: узагальнення та поглиблення знань; удосконалення професійних навичок та вмінь; перевірка можливостей самостійної роботи майбутнього фахівця.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Проведення виробничої та переддипломної практик

Відповідно до освітньо-професійної програми Сестринська справа та навчального плану 2024 року виробничі та переддипломна практики здійснюються в таких обсягах:

№ п/п	Практика	Кількість тижнів	Кількість кредитів ЄКТС	Кількість годин			Вид контролю
				Загальна	На базах практики	Самостійна робота	
1	Виробнича практика	2	3	90	60	30	Диф. залік
2	Виробнича практика	6	9	270	180	90	Диф. залік
2	Переддипломна практика	7,5	11	330	210	120	Диф. залік
Усього		14	23	690	360	240	

Примітка. Практична підготовка планується із розрахунку орієнтовно один тиждень - 1,5 кредити ЄКТС. Тривалість робочого тижня здобувачів освіти на базах практики становить 30 год, самостійної роботи — 15 год.

2. Загальна мета і зміст практичного навчання

Метою практики є:

- оволодіння здобувачами освіти сучасними методами та формами організації праці в галузі акушерства та гінекології;
- формування потреби систематично поновлювати знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності;
- набуття професійних компетенцій;
- удосконалення професійних навичок та вмінь зі спеціальності;
- підготовка до майбутнього самостійної роботи.

Завданням практичної підготовки здобувачів освіти є формування в умовах виробництва професійних навичок на основі здобутих теоретичних знань, необхідних для майбутньої професійної діяльності фахівців.

Виробнича практика (з основ медсестринства та маніпуляційної маніпуляційної техніці) проводиться з метою:

- поглиблення знань з основ медсестринства відповідно до принципів медичної етики і деонтології;
- відпрацювання та вдосконалення техніки виконання медичних маніпуляцій.

Проводиться на завершальному етапі вивчення навчальної дисципліни «Основи медсестринства та медичної маніпуляційної техніки». За час проходження практики здобувачі освіти ознайомлюються з роботою приймального відділення, відділень стаціонару, вивчають посадові обов'язки сестри (брата) медичної (медичного) на кожному робочому місці, накази та інструкції МОЗ України, які регламентують роботу закладу охорони здоров'я з інфекційної безпеки.

Виробнича (медсестринська) практика проводиться з метою:

- повного оволодіння технікою виконання маніпуляцій, передбачених програмою;
- закріплення, систематизації та поглиблення теоретичних знань з навчальних дисциплін, що формують спеціальні компетентності;
- здійснення диференційованого догляду за хворими;
- засвоєння принципів організації лікувально-охоронного режиму і методів санітарно-освітньої роботи.

Самостійно і під контролем медичних сестер здобувачі освіти виконують: обов'язкові практичні навички; оцінюють стан здоров'я пацієнтів; здійснюють догляд за тяжкохворими; беруть участь у наданні невідкладної допомоги, в огляді та обстеженні

пацієнтів різних вікових груп, проведенні профілактичних оглядів; закріплюють навички роботи з оформлення медичної документації; ознайомлюються з організацією та проведенням профілактичних щеплень.

Переддипломна практика є завершальним етапом підготовки. Вона проводиться після закінчення теоретичного і практичного курсу та успішного складання іспитів та заліків, які передбачені навчальним планом.

Практика здобувачів освіти передбачає безперервність та послідовність її проведення при одержанні достатнього обсягу практичних знань і вмінь відповідно до освітньо-кваліфікаційної характеристики.

В результаті практичної підготовки здобувачі освіти набувають таких компетентностей та результатів навчання:

Інтегральна компетентність. Здатність вирішувати типові спеціалізовані завдання в медичній галузі або в процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів відповідної науки та може характеризуватися певною невизначеністю умов; відповідальність за результати своєї діяльності; здійснення контролю інших осіб у визначених ситуаціях.

Загальні компетентності

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини й громадянина в Україні.

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК3. Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.

ЗК4. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК8. Здатність до міжособистісної взаємодії.

Спеціальні компетентності

СК1. Здатність до застосовування професійних стандартів та нормативно-правових актів у повсякденній медичній практиці.

СК2. Здатність до вміння задовольняти потреби пацієнта протягом різних періодів життя (у тому числі процес вмирання), шляхом обстеження, діагностики, планування та виконання медичних втручань, оцінювання результату та корекції індивідуальних планів догляду та супроводу пацієнта.

СК3. Здатність до самоменеджменту у професійній медичній діяльності.

СК4. Здатність до співпраці з пацієнтом, його оточенням, з іншими медичними й соціальними працівниками на засадах сімейно-орієнтованого підходу, враховуючи особливості здоров'я чи перенесені хвороби та фізичні, соціальні, культурні, психологічні, духовні чинники і фактори довкілля, здійснювати санітарно-просвітницьку роботу.

СК5. Здатність до динамічної адаптації та саморегуляції у важких життєвих і професійних ситуаціях з урахуванням механізму управління власними емоційною, мотиваційно-вольовою, когнітивною сферами.

СК6. Здатність до роботи в мультидисциплінарній команді при здійсненні професійної діяльності, для ефективного надання допомоги пацієнту протягом життя, з урахуванням усіх його проблем зі здоров'ям.

СК7. Здатність до вміння обирати обґрунтовані рішення в стандартних клінічних ситуаціях, спираючись на здобуті компетентності та нести відповідальність відповідно до законодавства.

СК8. Здатність до використання інформаційного простору та сучасних цифрових технологій в професійній медичній діяльності.

СК9. Здатність до використання сукупностей професійних навичок (умінь) при підготовці та проведенні діагностичних досліджень та застосовуванні дезінфікуючих і лікарських засобів у професійній діяльності.

СК10. Здатність до забезпечення безпеки пацієнта, дотримання принципів інфекційної та особистої безпеки, збереження здоров'я у процесі здійснення догляду, виконання маніпуляцій, процедур, при переміщенні та транспортуванні пацієнта, наданні екстреної медичної допомоги.

СК11. Здатність до застосування сукупностей втручань та дій для забезпечення пацієнту гідного ставлення, конфіденційності, захисту його прав, фізичних, психологічних та духовних потреб на засадах транскультурального медсестринства, толерантної та неосудної поведінки.

СК12. Здатність до безперервного професійного розвитку фахівців у сфері охорони здоров'я (освіта впродовж життя).

СК13. Здатність до використання професійно профільованих знань, умінь та навичок для здійснення санітарно-гігієнічних і лабораторних досліджень, протиепідемічних та дезінфекційних заходів.

СК14. Здатність до дотримання принципів медичної етики та деонтології.

СК15. Здатність до здійснення профілактичних втручань, спрямованих на зменшення інфекційних захворювань серед дорослого та дитячого населення, зокрема вакцинацію згідно з календарем профілактичних щеплень та екстрену імунопрофілактику, враховуючи її популяризацію.

Результати навчання

РН1. Вільне спілкування державною та іноземною мовами для комунікації, ведення медичної та іншої ділової документації.

РН 2. Застосування сучасних цифрових та комунікативних технологій для пошуку інформації та документування результатів професійної діяльності.

РН 3. Застосовування основних положень законодавства в охороні здоров'я.

РН 4. Ведення медичної документації за формами, встановленими нормативно-правовими документами.

РН 5. Дотримання правил охорони праці та безпеки життєдіяльності.

РН6. Обрання тактики спілкування з пацієнтами та членами їхніх родин, колегами, дотримуючись принципів професійної етики, толерантної та неосудної поведінки при здійсненні професійної діяльності з урахуванням соціальних, культурних, гендерних та релігійних відмінностей.

РН7. Застосування паліативної компетентності при роботі з пацієнтами, їх оточенням, медичними та соціальними працівниками під час здійснення професійної діяльності.

РН8. Уживання заходів, спрямовані на створення безпечного лікарняного середовища та дотримання лікувально-охоронного режиму в інтересах збереження власного здоров'я та зміцнення здоров'я пацієнта.

РН9. Уміння розпізнавати й інтерпретувати ознаки здоров'я та його змін, хвороби чи інвалідності (оцінка/діагноз), обмежень можливостей повноцінної життєдіяльності і визначати проблеми пацієнтів при різних захворюваннях й станах.

РН10. Уміння проводити підготовку пацієнта до лабораторних, інструментальних та інших досліджень, здійснювати забір біологічного матеріалу та проб, скеровувати до лабораторії.

РН11. Застосування лікарських препаратів та медикаментів при здійсненні професійної діяльності.

РН12. Виконання медичних маніпуляцій та процедур відповідно до фахових протоколів, алгоритмів, у тому числі й надання послуг з первинної медичної допомоги в складі команди первинної медичної допомоги .

РН13. Надання екстреної та невідкладної долікарської медичної допомоги.

РН14. Здійснення заходів щодо збереження репродуктивного здоров'я населення з метою покращення демографічної ситуації.

PH15. Надання консультативної допомоги та навчання населення щодо здорового способу життя, наслідків нездорового способу життя, важливості збільшення фізичної активності та здорового харчування, вакцинації; забезпечувати реабілітацію реконвалесцентів та диспансеризацію пацієнтів.

PH16. Уживання заходів, спрямованих на специфічну та неспецифічну профілактику захворювань.

PH17. Уживання протиепідемічних заходів в осередку інфекційних та особливо небезпечних захворювань при здійсненні професійної діяльності.

PH18. Дотримання правил ефективної взаємодії в команді для надання якісної медичної допомоги різним категоріям населення.

PH19. Здійснення взаємозалежних професійних функцій із метою забезпечення якісної медичної допомоги населенню.

3. Загальні вимоги до організації проведення та керівництва практикою

Практика здобувачів освіти проводиться на оснащених відповідним чином базах практики, які затверджуються наказом по управлінню охорони здоров'я обласної (міської) держадміністрації, з якими Коледж завчасно укладає договори про проведення практики. Тривалість дії договорів погоджується договірними сторонами. Здобувачі освіти можуть самостійно підбирати місце проходження практики і пропонувати його як базу практики.

Обов'язки здобувачів освіти на практиці:

- своєчасно прибути на базу практики;
- вивчити і суворо дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки та інфекційного контролю;
- виконувати всі завдання, що передбачаються програмою практики, та правилами внутрішнього розпорядку аптечного закладу;
- подати до коледжу щоденник практики, характеристики, текстовий звіт та індивідуально виконані завдання;
- відповідати за виконану роботу та її результати на рівні зі штатними працівниками закладу охорони здоров'я;
- брати активну участь у суспільному житті колективу аптеки (виробничі наради, конференції, конкурси тощо);
- по закінченні практики брати участь у підсумковій конференції;
- дотримуватися правил фармацевтичної етики;
- проводити санітарно-освітню роботу з пацієнтами та їхніми родичами;
- своєчасно скласти залік з практики.

Обов'язки методичного керівника практики:

- здійснювати зв'язок з керівниками практики від аптечних закладів (аптечних мереж);
- скласти графік проходження практики здобувачами освіти відповідно до програми;
- брати участь у розподілі здобувачів освіти по робочих місцях;
- здійснювати контроль за веденням щоденників практикантами, ходом виконання програми;
- розробляти тематику індивідуальних завдань, перевіряти їх виконання;
- проводити із здобувачами освіти конференції, семінари за розділами програми;
- оцінювати результати виконання здобувачами освіти програми практики;
- своєчасно проводити контроль за ходом практики на базах практики;
- вести облік відвідування здобувачами освіти практики;
- брати участь у підготовці диференційованого заліку з практики;
- своєчасно інформувати навчальну частину коледжу про хід практики на базах.

Обов'язки керівника від бази практики:

- приймати здобувачів освіти на практику згідно з календарним планом;
- призначити наказом кваліфікованих фахівців для безпосереднього керівництва практикою;

- забезпечити здобувачам освіти умови безпеки на кожному робочому місці;
- проводити обов'язкові інструктажі з охорони праці: вступний та на робочому місці; у разі потреби навчати здобувачів освіти безпечним методам праці;
- створювати необхідні умови для виконання здобувачами освіти програми практики, не допускати використання їх на посадах та роботах, що не відповідають програмі практики та майбутній спеціальності;
- надати здобувачам освіти і керівникам практики від закладу освіти можливість користування технічною та іншою документацією, необхідною для виконання програми практики;
- забезпечувати облік виходу на роботу здобувачів освіти-практикантів;
- повідомляти заклад освіти про всі порушення трудової дисципліни, внутрішнього розпорядку та про інші порушення;
- після закінчення практики скласти характеристику на кожного здобувача освіти-практиканта, в якій відобразити якість підготовленого ним звіту;
- оцінити знання та практичні навички.

4. Підведення підсумків практики

Після закінчення терміну практики здобувачі фахової передвищої освіти звітують про виконання програми практики та індивідуальних завдань. Обов'язковою формою звітності здобувача фахової передвищої освіти за результатами виробничої практики є звіт з практики, щоденник та характеристика з бази практики. Оформлені документи з практики (щоденник, звіт, характеристика) повинні бути оцінені, підписані та завірені печаткою безпосередньо керівником від бази практики.

Звіт має містити відомості про виконання здобувачем фахової передвищої освіти усіх розділів програми практики та індивідуальних завдань, мати розділи з питань охорони праці, висновки і пропозиції тощо.

Здобувачі фахової передвищої освіти, які не подали письмового звіту про практику, підписаного, оціненого та завіреного печаткою безпосереднім керівником практики від бази практики, та інших документів, установлених Коледжем, до здачі диференційованого заліку не допускаються.

Звіт з практики проходить у формі диференційованого заліку і приймається комісією, призначеною директором Коледжу. До складу комісії входять методичні керівники практики від Коледжу, викладачі циклових комісій професійно-орієнтованих дисциплін, які були задіяні в підготовці здобувачів освіти за відповідною освітньо-професійною програмою.

Критерії оцінювання

Оцінка «відмінно» ставиться в тому випадку, коли здобувач освіти повністю виконав програму практики, поданий звіт за структурою, обсягом і змістом відповідає вимогам програми практики. Основні положення звіту глибоко обґрунтовані, логічні. Висока старанність у виконанні, бездоганне оформлення. Захист звіту впевнений і аргументований.

Оцінка «добре» ставиться в тому випадку, коли здобувач освіти повністю виконав програму практики, звіт за структурою, обсягом і змістом відповідає вимогам. Основні положення звіту достатньо обґрунтовані, але є незначне порушення послідовності. Достатня старанність у виконанні, правильне оформлення. Захист звіту аргументований, але з деякими неточностями в другорядному матеріалі, які здобувач освіти сам виправляє.

Оцінка «задовільно» ставиться в тому випадку, коли здобувач освіти повністю виконав програму практики, звіт відповідає вимогам програми практики, але має неточності за структурою і змістом. Основні положення звіту недостатньо обґрунтовані, є порушення послідовності. Посередня старанність у виконанні, зовнішнє оформлення задовільне. Захист звіту із значними помилками, які здобувач освіти виправляє сам або за допомогою викладача.

Оцінка «незадовільно» ставиться здобувачу освіти, коли відсутня систематичність у роботі, звіт або не відповідає вимогам програми, або відповідає вимогам програми практики, але має значні неточності за структурою і змістом. Основні положення звіту недостатньо обґрунтовані, мають порушення послідовності. Посередня старанність у виконанні, зовнішнє оформлення задовільне. Захист звіту із значними помилками і прогалинами, які здобувач освіти не може виправити.

II. ПРОГРАМИ ПРАКТИК ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА

(з основ медсестринства та медичної маніпуляційної техніки)

Мета і завдання практики:

- поглиблення і систематизації отриманих теоретичних знань;
- вдосконалення практичних навичок і вмінь з основ медсестринства відповідно до принципів медичної етики і деонтології;
- відпрацювання та вдосконалення техніки виконання медичних маніпуляцій.

РОЗПОДІЛ ЧАСУ НА ПРАКТИЦІ

№ з/п	Відділення	Дні	Години		
			Усього	Робота у відділенні	Самостійна робота
1	Приймальне відділення	2	18	12	6
2	Відділення стаціонару	8	72	48	24
	Усього	10	90	60	30

ЗМІСТ ПРАКТИКИ

Приймальне відділення лікарні (2 дні)

У приймальному відділенні здобувачі освіти знайомляться з режимом роботи відділення, правилами реєстрації пацієнтів, заповненням медичної документації; беруть участь у загальному огляді, проведенні антропометрії та санітарній обробці пацієнтів (у тому числі з педикульозом), виконанні маніпуляцій, транспортуванні пацієнтів у відділення, приготуванні дезінфекційних розчинів.

Здобувачі освіти повинні знати:

- інфекційний контроль в приймальному відділенні;
- посадові обов'язки сестри/брата медичної (ого), накази та інструкції, які регламентують роботу медичного працівника приймального відділення;
- правила прийому і санітарної обробки пацієнта;
- приготування та застосування сучасних дезінфекційних засобів, правила зберігання та техніку безпеки під час роботи з ними.

Здобувачі освіти повинні вміти:

- проводити санітарну обробку пацієнта;
- проводити антропометрію;
- виконувати маніпуляції;
- транспортувати пацієнтів;
- готувати дезінфікуючі розчини.

Відділення стаціонару (8 днів)

У відділенні стаціонару здобувачі знайомляться з особливостями забезпечення санітарно-протиепідемічного режиму відділень лікарні (накази, галузеві стандарти, СОПи, інструкції, методичні рекомендації та ін.), правилами виписування, отримання, зберігання і

обліку ліків у відділенні, обліком наркотичних (психотропних) лікарських засобів, посадовими обов'язками медичного персоналу, наказами та інструкціями, які регламентують роботу відділення, лікувально-охоронним режимом, організацією лікувального харчування у відділенні.

Здобувачі освіти повинні знати:

- інфекційний контроль у терапевтичному відділенні стаціонару (палати, маніпуляційний кабінет, буфетна тощо);
- посадові обов'язки молодшого медичного персоналу;
- правила виписування, зберігання і обліку ліків у відділенні (у тому числі наркотичних);
- організацію лікувального харчування у відділенні, принципи лікувального харчування та годування пацієнтів;
- методи найпростішої фізіотерапії;
- правила спостереження і догляду за пацієнтами.

Здобувачі освіти повинні вміти:

- підготувати до роботи маніпуляційний кабінет;
- накривати стерильний стіл, лоток;
- проводити облаштування ліжка пацієнта, заміну натільної і постільної білизни, перекладання і транспортування пацієнта;
- проводити догляд за шкірою, волоссям, очима, вухами, носовими ходами, порожниною рота, статевими органами, проводити комплексну профілактику пролежнів;
- проводити годування тяжкохворого;
- вимірювати температуру тіла, артеріальний тиск, досліджувати артеріальний пульс, проводити оцінку отриманих результатів та їх реєстрацію;
- проводити спостереження і догляд за пацієнтами із захворюваннями органів дихання, кровообігу, травлення, нирок і сечовивідних шляхів, тяжкохворими.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ДИФЕРЕНЦІЙОВАНОГО ЗАЛКУ

1. Проведення повної та часткової санітарної обробки пацієнта.
2. Санітарна обробка пацієнта з педикульозом.
3. Долікарська допомога хворому в разі погіршення стану під час приймання гігієнічної ванни.
4. Дезінфекція предметів догляду, особистої гігієни пацієнта, посуду.
5. Контроль якості передстерилізаційного очищення виробів медичного призначення.
6. Організація роботи в центральних стерилізаційних відділеннях.
7. Стерилізація в повітряному стерилізаторі. Контроль якості стерилізації.
8. Стерилізація у парових стерилізаторах. Контроль якості стерилізації.
9. Користування стерильною стерилізаційною коробкою (біксом).
10. Підготовка до роботи маніпуляційного кабінету.
11. Облаштування ліжка пацієнта.
12. Техніка заміни натільної і постільної білизни лежачому хворому.
13. Техніка користування функціональним ліжком.
14. Техніка транспортування і перекладання пацієнта.
15. Догляд за шкірою, умивання лежачих пацієнтів, обтирання.
16. Догляд за волоссям лежачих пацієнтів: миття, розчісування, гоління.
17. Догляд за статевими органами, промежиною (підмивання, висушування).
18. Догляд за очима: промивання, ванночки.
19. Догляд за вухами, обробка зовнішнього слухового ходу.
20. Догляд за носовими ходами.

21. Догляд за порожниною рота (огляд, зрошення, протирання, чищення зубів, полоскання).
22. Комплексна профілактика пролежнів.
23. Догляд за шкірою в разі наявності пролежнів.
24. Складання приблизного добового меню згідно з рекомендованою дієтою.
25. Годування лежачого пацієнта з ложки, напувальника.
26. Уведення харчових сумішей через зонд, годування пацієнта через гастростому, обробка шкіри навколо гастростоми.
27. Вимірювання температури тіла, реєстрація.
28. Догляд за пацієнтом з лихоманкою.
29. Надання допомоги пацієнту під час критичного та літичного зниження температури тіла.
30. Визначення частоти, глибини, ритму дихання, оцінка отриманих даних.
31. Долікарська допомога у разі виникнення кровохаркання, легеневої кровотечі.
32. Подача кисню з кисневої подушки. Централізована подача кисню через носові катетери, кисневі маски.
33. Визначення артеріального пульсу, його характеристика, реєстрація у температурному листку.
34. Вимірювання артеріального тиску, його оцінка, реєстрація.
35. Надання допомоги під час блювання, аспірації блювотних мас.
36. Надання долікарської допомоги у разі виникнення шлунково-кишкової кровотечі.
37. Техніка застосування газовідвідної трубки.
38. Техніка поставлення очисної клізми.
39. Техніка промивання шлунка.
40. Техніка поставлення сифонної клізми.
41. Техніка медикаментозної мікроклізми.
42. Катетеризація сечового міхура м'яким катетером.
43. Визначення добового діурезу, водного балансу.
44. Техніка поставлення медичних банок.
45. Техніка застосування гірчичників.
46. Техніка накладання зігрівального компресу.
47. Техніка накладання охолоджувального компресу.
48. Техніка заповнення водою та застосування гумової грілки.
49. Техніка заповнення льодом та застосування гумового міхура.
50. Розкладання лікарських засобів у медичній шафі за способом їх застосування.
51. Втирання мазі, накладання пластиру, застосування присипки.
52. Закапування крапель у ніс, вуха, очі.
53. Закладання мазі за повіки.
54. Техніка користування дозованим аерозольним інгалятором.
55. Техніка набирання розчинів із ампул і флаконів.
56. Техніка внутрішньошкірних ін'єкцій.
57. Проведення діагностичних проб на індивідуальну чутливість до лікарських засобів.
58. Техніка проби Манту.
59. Техніка підшкірних ін'єкцій.
60. Користування інсуліновим шприцом. Розрахунок дози інсуліну.
61. Техніка введення олійних розчинів.
62. Техніка внутрішньом'язових ін'єкцій.
63. Розведення та розрахунок дози антибіотика.
64. Техніка накладання венозного джгута.
65. Техніка внутрішньовенного струминного введення лікарських засобів.
66. Техніка взяття крові із вени для лабораторного дослідження: бактеріологічного, біохімічного.
67. Техніка внутрішньовенного краплинного введення лікарських засобів.
68. Техніка взяття мазка із зіва і порожнини носа.

69. Збирання мокротиння для лабораторного та бактеріологічного досліджень.
70. Узяття блювотних мас і промивних вод шлунка для дослідження.
71. Збирання калу для досліджень: копрологічного, бактеріологічного, на приховану кров, на яйця гельмінтів.
72. Техніка дуоденального зондування.
73. Підготовка пацієнта та збирання сечі для загального та бактеріологічного досліджень.
74. Підготовка пацієнта та збирання сечі для дослідження за Нечипоренком.
75. Підготовка пацієнта та збирання сечі для дослідження за Зимницьким.
76. Підготовка пацієнта до рентгенологічних досліджень.
77. Підготовка пацієнта до ендоскопічних досліджень.

ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК

1. Заповнення документації приймального відділення.
2. Проведення санітарної обробки пацієнта.
3. Проведення санітарної обробки пацієнта з педикульозом.
4. Утилізація одноразових шприців та голок після їх використання.
5. Накривання стерильного стола.
6. Облаштування ліжка пацієнта.
7. Заміна натільної і постільної білизни лежачого пацієнта.
8. Техніка користування функціональним ліжком.
9. Техніка транспортування і перекладання пацієнта.
10. Вимірювання росту. Зважування.
11. Догляд за шкірою: вмивання, обтирання лежачих пацієнтів.
12. Догляд за волоссям: миття, розчісування, гоління.
13. Догляд за статевими органами, промежиною (профілактика попрілостей).
14. Догляд за очима: промивання, очні ванночки.
15. Догляд за вухами, обробка зовнішнього слухового ходу.
16. Догляд за носовими ходами.
17. Догляд за порожниною рота: огляд, зрошення, протирання, чищення зубів, полоскання.
18. Комплексна профілактика пролежнів.
19. Догляд за шкірою в разі наявності пролежнів.
20. Складання порційної вимоги.
21. Складання приблизного добового меню згідно з рекомендованою дієтою.
22. Годування лежачого пацієнта з ложки, напувальника.
23. Годування пацієнта через назогастральний зонд за допомогою шприца Жане.
24. Годування пацієнта через гастростому, обробка шкіри навколо гастростоми.
25. Вимірювання температури тіла, оцінка отриманих даних, реєстрація.
26. Догляд за пацієнтом з лихоманкою.
27. Надання допомоги пацієнту під час критичного зниження температури тіла.
28. Визначення частоти, глибини, ритму дихання, оцінка отриманих даних.
29. Допомога пацієнту під час кашлю і задишки.
30. Долікарська допомога в разі кровохаркання та легеневої кровотечі.
31. Подача кисню з кисневої подушки та через носовий катетер.
32. Дослідження артеріального пульсу, його характеристика, реєстрація.
33. Вимірювання артеріального тиску, його оцінка, реєстрація.
34. Визначення добового діурезу, водного балансу, оцінка отриманих даних.
35. Надання долікарської допомоги під час блювання, аспірації блювотних мас.
36. Надання долікарської допомоги у разі виникнення шлунково-кишкової кровотечі.
37. Промивання шлунка за допомогою товстого зонда.
38. Застосування газовідвідної трубки.
39. Застосування очисної клізми.
40. Застосування олійної клізми.

41. Застосування сифонної клізми.
42. Застосування медикаментозної мікроклізми.
43. Катетеризація сечового міхура.
44. Промивання (інстиляція) сечового міхура.
45. Техніка поставлення медичних банок.
46. Техніка накладання гірчичників.
47. Техніка накладання вологого зігрівального компресу.
48. Техніка накладання охолоджувального компресу.
49. Техніка заповнення водою та застосування гумової грілки.
50. Техніка заповнення льодом та застосування гумового міхура.
51. Вибір призначень з листка лікарських призначень пацієнта.
52. Складання вимоги-замовлення на лікарські засоби.
53. Розкладання лікарських засобів у медичній шафі за способом їх застосування.
54. Втирання мазі, накладання пластиру, застосування присипки.
55. Закапування крапель у ніс, вуха, очі.
56. Закладання мазі за повіки.
57. Техніка користування дозованим аерозольним інгалятором.
58. Набирання розчину з ампул, флаконів.
59. Виконання скарифікаційної діагностичної проби на індивідуальну чутливість організму до антибіотика.
60. Виконання проби Манту.
61. Виконання підшкірних ін'єкцій.
62. Користування інсуліновим шприцом. Розрахунок дози інсуліну.
63. Уведення олійних розчинів.
64. Розчинення порошкоподібного антибіотика для парентерального введення та розрахунок дози антибіотиків.
65. Розчинення порошкоподібного антибіотика для поставлення діагностичної проби на індивідуальну чутливість організму до препарату.
66. Техніка постановки периферичного внутрішньовенного катетера.
67. Техніка накладання венозного джгута.
68. Техніка внутрішньовенного струминного введення лікарських засобів.
69. Заповнення системи одноразового використання інфузійним розчином.
70. Техніка внутрішньовенного краплинного введення лікарських засобів.
71. Узяття крові з вени для лабораторних досліджень.
72. Узяття мазка із зівя і порожнини носа.
73. Збирання мокротиння для загального клінічного аналізу, бактеріологічного дослідження, дослідження для виявлення мікобактерій туберкульозу.
74. Взяття блювотних мас і промивних вод шлунка для лабораторного дослідження.
75. Збирання калу для копрологічного, бактеріологічного досліджень, дослідження на приховану кров, яйця гельмінтів.
76. Техніка фракційного зондування, направлення матеріалу в лабораторію.
77. Техніка дуоденального зондування, направлення матеріалу в лабораторію.
78. Збирання сечі для загального клінічного аналізу.
79. Збирання сечі для дослідження за Зимницьким, Нечипоренком.
80. Збирання сечі для дослідження на діастазу, 17-кетостероїди.
81. Збирання сечі на наявність глюкози, кетонів тіл.
82. Збирання сечі для бактеріологічного дослідження.
83. Підготовка пацієнта до рентгенологічного дослідження шлунка і кишківника.
84. Підготовка пацієнта до іригоскопії.
85. Підготовка пацієнта до бронхоскопії.
86. Підготовка пацієнта до езофагогастродуоденоскопії.
87. Підготовка пацієнта до колоноскопії.
88. Підготовка пацієнта до ректороманоскопії.
89. Підготовка пацієнта до ультразвукової діагностики (УЗД) органів черевної

- порожнини.
90. Підготовка пацієнта до цистоскопії.
  91. Підготовка пацієнта до плевральної пункції (плевроцентез), оснащення, допомога лікарю, догляд і спостереження за пацієнтом під час і після проведення процедури.
  92. Підготовка пацієнта до абдомінальної пункції (лапароцентез), оснащення, допомога лікарю, спостереження і догляд за пацієнтом під час і після проведення процедури.
  93. Виписування направлень на лабораторне дослідження.
  94. Заповнення екстреного повідомлення про наявність інфекційного захворювання, харчового, гострого професійного отруєння.

САМОСТІЙНА РОБОТА

З метою набуття здобувачами освіти під час виробничої практики умінь та навичок для самостійного розв'язання виробничих, наукових і організаційних завдань та активізації їх діяльності, розширення світогляду, підвищення ініціативи, вони мають виконати такі індивідуальні завдання

Дні	Вид і форма самостійної роботи	Зміст самостійної роботи	К-сть годин
1 день	Чергування в приймальному відділенні.	1. Прийом пацієнтів. 2. Повна та часткова санітарно-гігієнічна обробка пацієнтів.	3
2 день	Чергування в приймальному відділенні.	1. Транспортування пацієнтів. 2. Ведення первинної документації приймального відділення. 3. Заповнення медичної документації: історії хвороби; екстреного повідомлення про інфекційне захворювання; карти вибулого зі стаціонару.	3
3 день	Підготовка та проведення бесіди на санітарно-просвітницьку тематику для пацієнтів та відвідувачів хірургічного відділення.	1. Складання тексту бесіди. 2. Проведення бесіди.	3
4 день	Робота на посту чергової сестри медичної.	1. Прийом чергування. 2. Ознайомлення з документацією постової сестри медичної. 3. Написання режиму роботи постової сестри медичної.	3
5 день	Чергування у хірургічному відділенні.	1. Виконання призначень чергового лікаря, догляд за хворими.	3
6 день	Робота на посту чергової сестри медичної.	1. Виписування ліків з аптеки. 2. Розкладання ліків у медичній шафі. 3. Вибірка призначень з листка призначень. 4. Складання порційної вимоги. 5. Складання добового меню згідно з рекомендованою дієтою.	3
7	Робота на посту	1. Вимірювання температури тіла, ведення	3

день	чергової сестри медичної.	температурного листка. 2. Підрахунок частоти дихання і запис результатів у температурний листок. 3. Вимірювання АТ і запис результатів у температурний листок. 4. Дослідження пульсу і запис результатів у температурний листок.	
8 день	Робота в маніпуляційному кабінеті.	1. Знайомство з документацією маніпуляційного кабінету. 2. Вивчення режиму роботи маніпуляційного кабінету.	3
9 день	Підготовка та проведення бесіди на санітарно-просвітницьку тематику для пацієнтів та відвідувачів терапевтичного відділення.	1. Складання тексту бесіди. 2. Проведення бесіди.	3
10 день	Написання і оформлення щоденників. Написання звіту про виробничу практику.	Звіт за схемою: Характеристика структури і функцій відділення. Режим роботи сестри (брата) медичної (ого) Об'єм виконаної роботи. Що робив(ла)? Що бачив(ла)? Був(ла) присутній(ня)? Самостійно виконував(ла). Висновок про практику.	3
Всього:			30

ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА (Медсестринська)

Мета і завдання практики:

- закріпити та поглибити теоретичні знання зі спеціальних клінічних дисциплін;
- удосконалити професійні медсестринські навички та вміння зі спеціальності;
- здійснювати диференційований догляд за пацієнтами з різними хворобами;
- підготуватися до майбутньої самостійної роботи медичної сестри: самостійно і під контролем медичних сестер здобувачі освіти виконують обов'язкові практичні навички, оцінюють стан здоров'я пацієнтів, планують та здійснюють догляд за пацієнтами, закріплюють навички роботи з оформлення медсестринської документації.

РОЗПОДІЛ ЧАСУ НА ПРАКТИЦІ

№ з/п	Відділення	Дні	Години		
			Усього	Робота у ЗОЗ	Самостійна робота
1	Терапевтичного профілю	12	108	72	36
2	Хірургічного профілю	12	108	72	36
3	Педіатричного профілю	6	54	36	18
	Усього	30	270	180	90

ЗМІСТ ПРАКТИКИ ВІДДІЛЕННЯ ТЕРАПЕВТИЧНОГО ПРОФІЛЮ

Здобувачі освіти повинні знати:

- Законодавство України про охорону здоров'я;
- посадові обов'язки медичної сестри, накази та інструкції, які регламентують роботу відділення;
- правила техніки безпеки під час роботи;
- основи раціонального харчування;
- основи медсестринської етики та деонтології;
- основні етапи сестринського процесу;
- основні прояви захворювань внутрішніх органів;
- тактику дій медичного персоналу, якщо виявлено пацієнта, в якого підозрюється особливо небезпечна інфекція.

Здобувачі освіти повинні вміти:

- володіти навичками професіонального спілкування;
- здійснювати медсестринський процес під час догляду за пацієнтами із захворюваннями внутрішніх органів;
- володіти методами обстеження пацієнта в клініці внутрішніх хвороб;
- за даними обстеження визначати стан здоров'я пацієнта та надавати долікарську допомогу хворим у разі:
  - ✓ нападу бронхіальної астми;
  - ✓ легеневої кровотечі;
  - ✓ непритомності;
  - ✓ колапсу;
  - ✓ нападу стенокардії;
  - ✓ інфаркту міокарда;
  - ✓ гострої лівошлуночкової недостатності;
  - ✓ гіпертонічного кризу;
  - ✓ анафілактичного шоку;
  - ✓ гострих алергійних станів;
- виконувати заходи, спрямовані на підтримання інфекційної безпеки, лікувально-охоронного режиму лікарні.

Здобувачі освіти мають бути поінформовані про:

- основи Законодавства України про охорону праці;
- основні демографічні показники здоров'я населення;
- особливості організації роботи денних та домашніх стаціонарів;
- правила охорони праці, техніки безпеки, електробезпеки та безпеки життєдіяльності;
- сучасні методи обстеження та лікування, догляду та спостереження за пацієнтами терапевтичного профілю.

Робота в стаціонарі

Робочі місця здобувачів освіти: пост медичної сестри, маніпуляційний кабінет, процедурний кабінет, палати для пацієнтів, кабінети додаткових функціональних обстежень.

Робота здобувачів освіти у відділенні регламентується посадовими обов'язками на кожному робочому місці і повинна бути спрямована на самостійне виконання обов'язкових практичних навичок.

Здобувачі освіти проводять огляд і оцінюють стан здоров'я пацієнта, здійснюють догляд за пацієнтами з різними захворюваннями, готують пацієнтів до лабораторних, інструментальних, функціональних обстежень, беруть участь у проведенні їх; працюють з листками призначень на посту медичної сестри, готують маніпуляційну до роботи та проведення маніпуляцій, заповнюють медичну документацію; проводять облік сильнодіючих

і наркотичних речовин, здійснюють заходи з дотримання інфекційної безпеки у відділенні; беруть участь у прийнятті та передачі чергувань.

ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК

1. Реєстрація пацієнтів, що поступають у стаціонар.
2. Здійснення огляду пацієнта, оцінювання його стану.
3. Проведення термометрії із записом результатів у температурному листку.
4. Визначення частоти і характеру пульсу.
5. Вимірювання артеріального тиску, його реєстрація.
6. Робота з листком призначень.
7. Спостереження за пацієнтами з хронічними захворюваннями.
8. Підготовка пацієнта та необхідного обладнання до:
  - взяття загального аналізу крові, аналізу крові на вміст цукру;
  - взяття загального аналізу сечі, визначення білка, цукру та кетонових тіл експрес-методами, діастазу;
  - взяття аналізу сечі за методами Зимницького, Нечипоренка;
  - взяття калу на яйця гельмінтів, приховану кров, копрограму;
  - здійснення гастроскопії, бронхоскопії, ректороманоскопії, колоноскопії;
  - здійснення ультразвукового дослідження органів черевної порожнини;
  - здійснення рентгенологічних обстежень шлунково-кишкового тракту, нирок, хребта;
  - здійснення плевральної та абдомінальної пункцій;
  - запису електрокардіограми;
  - проведення спірографії.
9. Підготовка маніпуляційного стола до роботи.
10. Проведення проби на чутливість організму до антибіотиків.
11. Розрахунок, розчинення та введення антибіотиків.
12. Виконання внутрішньошкірних, підшкірних, внутрішньом'язових, внутрішньовенних ін'єкцій.
13. Заповнення систем для трансфузій та проведення внутрішньовенних вливань.
14. Введення інсуліну.
15. Введення олійних розчинів.
16. Взяття крові на біохімічні і бактеріологічні дослідження.
17. Проведення дезінфекції, передстерилізаційного очищення інструментарію (шприців, голочок, дисциплін догляду) згідно з чинними наказами, інструкціями та галузевим стандартом.
18. Проведення контролю якості передстерилізаційного очищення інструментарію на наявність крові і мийних засобів.
19. Виконання шлункового і дуоденального зондування.
20. Промивання шлунка.
21. Постановка клізми: очисної, сифонної, послаблювальної, лікувальної.
22. Проведення катетеризації сечового міхура.
23. Приготування розчинів хлорного вапна, хлораміну, водню пероксиду та інших дезінфекційних засобів.
24. Підготовка функціонального ліжка для хворого.
25. Заміна натільної та постільної білизни.
26. Годування тяжкохворого.
27. Оброблення шкіри, профілактика пролежнів, підмивання хворих.
28. Подавання судна, сечоприймача та їх дезінфекція.
29. Подавання зволоженого кисню.
30. Використання зігрівального компресу, гірчичників, п'явок.
31. Користування кишеньковим та стаціонарним інгаляторами.
32. Застосування грілки, пузиря з льодом.
33. Взяття мазків із зівка, носа на мікрофлору.
34. Збирання мокротиння на дослідження.

35. Підготовка зондів, катетерів, наконечників до маніпуляцій.
36. Надання рекомендації хворим щодо лікувального харчування.

ВІДДІЛЕННЯ ХІРУРГІЧНОГО ПРОФІЛЮ

Здобувачі освіти повинні знати:

- основні завдання хірургічної служби України;
- накази, інструкції, галузевий стандарт, які регламентують роботу стаціонарів хірургічного профілю; хірургічних і травматологічних кабінетів поліклініки; посадові інструкції медичних сестер на кожному робочому місці;
- сучасні методи медсестринського обстеження пацієнтів;
- симптоматику захворювань та ушкоджень, їх ускладнення;
- профілактику хірургічної інфекції, основи асептики, антисептики;
- методи передстерилізаційного очищення та стерилізації медичного інструментарію;
- неоперативну і оперативну хірургічну техніку.

Здобувачі освіти повинні вміти:

- володіти навичками професійного спілкування;
- виконувати медсестринські маніпуляції в хірургії;
- за даними обстежень оцінити стан пацієнта і за необхідності надати долікарську допомогу в разі:
  - гострої крововтрати, масивної кровотечі;
  - поранення шії;
  - легеневої кровотечі;
  - кровотечі з носа;
  - вивиху нижньої щелепи;
  - перелому трубчастих кісток;
  - перелому ребер, відкритого пневмотораксу;
  - переломів кісток таза;
  - травматичного шоку;
  - хімічних опіків шкіри;
  - хімічного опіку стравоходу;
  - термічного опіку;
  - ураження електричним струмом високої напруги;
  - електротравми;
  - обмороження;
  - гострої затримки сечі;
  - печінкової та ниркової кольок;
  - початкової стадії маститу;
  - посттрансфузійних ускладнень;
- уміти здійснювати сестринський процес під час догляду за пацієнтами з хронічними захворюваннями.

Здобувачі освіти мають бути поінформовані про:

- основи Законодавства України про охорону здоров'я;
- стан хірургічної захворюваності населення;
- правила роботи з пацієнтами з діагнозом ВІЛ/СНІД;
- особливості організації роботи стаціонарних відділень хірургічного профілю;
- правила охорони праці, техніки безпеки, електробезпеки та безпеки життєдіяльності;
- сучасні методи обстеження, лікування, догляду та спостереження за пацієнтами хірургічного профілю.

Робота в стаціонарі

Робочі місця здобувачів освіти : перев'язочна (чиста і гнійна), операційна, гіпсовочна, пост медичної сестри, кабінети додаткових методів обстеження, операційні.

Здобувачі освіти самостійно оцінюють стан тяжкості пацієнтів, визначають послідовність заходів з підготовки пацієнтів до операцій та процедур, догляду за пацієнтами, виконують призначення лікаря. Роботу здобувачів освіти контролюють досвідчені медичні сестри, а також Здобувачі освіти працюють під безпосереднім керівництвом медичних сестер відповідних підрозділів хірургічного стаціонару.

ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК

1. Підготовка пацієнтів до:
  - ендоскопічного дослідження (бронхоскопії, фіброгастроуденоскопії, цистоскопії, колоноскопії, ректороманоскопії);
  - рентгенологічного дослідження (жовчного міхура, нирок, сечовивідних шляхів, таза, поперекового відділу хребта);
  - ультразвукового дослідження органів черевної порожнини та малого таза;
  - комп'ютерної томографії;
  - магнітно-резонансної томографії.
2. Транспортування та перекладання хірургічних хворих.
3. Транспортування хворих з переломами таза, стегнової кістки, ребра, хребта.
4. Підготовка ватно-марлевих кульок, серветок, тампонів.
5. Знезаражування і передстерилізаційне очищення хірургічного інструментарію, шприців.
6. Контроль якості передстерилізаційного очищення.
7. Укладання матеріалу в бікси для стерилізації.
8. Підготовка зондів, дренажів до стерилізації та проведення їх стерилізації.
9. Обробка рук сучасними методами.
10. Одягання операційної сестри і хірурга.
11. Підготовка стерильного стола до роботи в перев'язочній та операційній.
12. Проведення місцевої анестезії.
13. Складання інструментів для:
  - венесекції;
  - трахеостомії;
  - плевральної пункції;
  - первинного хірургічного оброблення ран;
  - лапароцентезу;
  - апендектомії;
  - лапаротомії;
  - трепанації черепа;
  - ампутації кінцівки;
  - скелетного витягання.
14. Підготовка ліжка для післяопераційного хворого.
15. Заповнення інфузійних систем і підключення їх.
16. Взяття крові з вени.
17. Визначення групи крові та резус-фактора експрес-методом.
18. Проведення проб на сумісність крові донора і реципієнта.
19. Промивання шлунка.
20. Постановка клізм.
21. Катетеризація сечового міхура.
22. Підготовка пацієнта до операції.
23. Проведення премедикації.
24. Проведення туалету операційних та гнійних ран.
25. Зняття швів.
26. Накладання м'яких і твердих пов'язок:
  - клейових, клейово-пластирних, клеолових;
  - бинтових;
  - чеpecь;

- на одне і обидва ока;
  - вуздечку;
  - хрестоподібної на потилиці з переходом на спину;
  - колосоподібної на плечовий суглоб;
  - спіральної на грудну клітку;
  - на грудну залозу;
  - Дезо;
  - на пахову ділянку;
  - черепащачу на ліктьовий та колінний суглоби;
  - “лицарська рукавичка”;
  - на палець (спірально, колосоподібну);
  - косинкову на верхню кінцівку;
  - восьмиподібну на надп’ятковий суглоб;
  - поворотну на стопу;
  - еластичних бинтів на кінцівки;
  - тіснотугу.
27. Накладання твердих пов’язок:
- шини Крамера, Дітерікса;
  - підготовка гіпсових бинтів, лонгет, накладання і зняття;
  - підготовка до застосування шини Беллера.
28. Накладання джгута при артеріальній і венозній кровотечах.
29. Пальцеве притискання артерій.
30. Проведення непрямого масажу серця.
31. Проведення штучної вентиляції легень “рот до рота”, “рот до носа”.
32. Виведення нижньої щелепи при западінні язика.
33. Оформлення карти пацієнта стаціонару.

ВІДДІЛЕННЯ ПЕДІАТРИЧНОГО ПРОФІЛЮ

Здобувачі освіти повинні знати:

- структуру дитячих закладів охорони здоров’я та функціональні обов’язки постової медичної сестри, медичної сестри процедурного кабінету, дільничної медичної сестри поліклініки (амбулаторії сімейної медицини);
- правові аспекти роботи медичної сестри з дітьми та їхніми родинами;
- посадові обов’язки медичної сестри;
- анатомо-фізіологічні особливості дітей різних вікових груп;
- накази та інструкції, які регламентують роботу дитячого стаціонару та поліклініки;
- анатомо-фізіологічні особливості розвитку дітей;
- правила вигодовування доношених і недоношених дітей і розрахунок разової і добової кількості їжі;
- симптоматику захворювань, їх ускладнення, догляд за пацієнтами;
- календар профілактичних щеплень.

Здобувачі освіти повинні вміти:

- володіти навичками професійного спілкування;
- володіти навичками виконання сестринських маніпуляцій у педіатрії;
- оформляти медичну документацію;
- виконувати обов’язкові практичні навички;
- за даними обстежень оцінювати стан дитини, ступінь його тяжкості;
- давати поради батькам щодо вигодовування та загартування дітей;
- проводити санітарно-освітню роботу;
- здійснювати догляд і спостереження за хворою і здоровою дитиною;
- надавати долікарську допомогу при невідкладних станах:
- ✓ гіпер- та гіпоглікемічній комі;

- ✓ гіпертермії;
- ✓ судомному синдромі, ларингоспазмі;
- ✓ носовій кровотечі;
- ✓ асфіксії новонародженого;
- ✓ анафілактичному шоку;
- ✓ блюванні;
- ✓ непритомності.

Здобувачі освіти мають бути поінформовані про:

- стан захворюваності дитячого населення;
- методи планування сім'ї;
- особливості організації роботи стаціонарних відділень педіатричного профілю;
- сучасні методи обстеження, лікування, догляду та спостереження за пацієнтами.

Робота в стаціонарі

Робочі місця здобувачів освіти: маніпуляційний кабінет, процедурний кабінет, на посту медичної сестри, у відділенні патології новонароджених. Розподіл здобувачів освіти за робочими місцями здійснюють методичні та безпосередні керівники практики з урахуванням можливостей лікувального закладу та переліку обов'язкових навичок. Самостійну роботу здобувачі освіти на кожному робочому місці здійснюють під контролем досвідчених медичних сестер.

Здобувачі освіти проводять догляд за дітьми різних вікових груп, засвоюють специфіку роботи на посту медичної сестри, виконують процедури і маніпуляції, оцінюють ступінь тяжкості стану хворих, анатомо-фізіологічні особливості розвитку дитини, визначають заходи з догляду за хворими й обсяги долікарської допомоги при невідкладних станах, проводять санітарно-освітню роботу з батьками.

ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК

1. Підготовка ліжка для пацієнта, заміна постільної та натільної білизни. Сповивання та вкладання грудної дитини в ліжко.
2. Проведення ранкового туалету дитини: догляд за шкірою, очима, вухами, носом, волоссям, порожниною рота. Підмивання дитини.
3. Подавання судна (висаджування на горщик), проведення дезінфекції.
4. Годування дитини. Для грудних дітей — підігрівання суміші й годування через соску. Оброблення сосок, посуду.
5. Вибір призначень з листка призначень.
6. Визначення частоти пульсу, дихання, вимірювання температури тіла, реєстрація її в температурному листку.
7. Вимірювання артеріального тиску та його реєстрація.
8. Закапування ліків в очі, ніс і вуха.
9. Накладання зігрівального компресу, застосування грілки, міхура з льодом.
10. Накладання гірчичників, банок. Виконання гірчичного обгортання.
11. Проведення очисної, живильної клізми.
12. Промивання шлунка.
13. Уведення газовивідної трубки.
14. Проведення шлункового зондування.
15. Проведення дуоденального зондування.
16. Підготовка інструментарію до плевральної пункції.
17. Підготовка інструментарію до інтубації і трахеостомії.
18. Здійснення догляду за хворими з трахеостоєюю.
19. Використання електровідсмоктувача.
20. Підготовка пацієнта до рентгенологічного обстеження травного каналу.
21. Підготовка хворого до ультразвукового обстеження.
22. Підготовка маніпуляційного кабінету до роботи.

23. Підготовка стерильного стола.
24. Набирання шприцом ліків з ампул і флаконів.
25. Розрахунок, розчинення і введення антибіотиків.
26. Визначення чутливості хворого до антибіотиків.
27. Уведення ліків підшкірно та внутрішньом'язово.
28. Підготовка систем внутрішньовенного краплинного введення рідини.
29. Внутрішньовенне введення ліків.
30. Взяття крові з вени для лабораторного дослідження.
31. Знезаражування та передстерилізаційне очищення інструментарію.
32. Проведення оксигенотерапії дітям.
33. Розрахунок дози інсуліну та його введення.
34. Робота над документацією медичної сестри в стаціонарі.
35. Виписування рецептів, довідок, направлень на обстеження.
36. Вигодовування дітей віком до 1 року.
37. Проведення антропометрії у дітей.
38. Проведення контрольного зважування грудних дітей.
39. Розрахунок добової і разової кількості їжі залежно від віку дитини.
40. Підготовка і проведення гігієнічної ванни.

САМОСТІЙНА РОБОТА

З метою набуття здобувачами освіти під час виробничої практики умінь та навичок для самостійного розв'язання виробничих, наукових і організаційних завдань та активізації їх діяльності, розширення світогляду, підвищення ініціативи, вони мають виконати такі індивідуальні завдання.

Дні	Вид і форма самостійної роботи	Зміст самостійної роботи	К-сть годин
Відділення терапевтичного профілю			
1-2	Робота на посту сестри медичної.	1. Знайомство зі стаціонаром. 2. Вивчення посадових обов'язків сестри медичної.	6
3-7	Робота біля ліжка хворого.	1. Транспортування хворих. 2. Курація тематичного хворого. 3. Заповнення медичної документації: 4. Вивчення медичної карти стаціонарного хворого. 5. Заповнення журналу обліку прийому хворих.	15
8-9	Робота на посту сестри медичної.	1. Вивчення документації постової сестри медичної. 2. Здійснення догляду за хворими в палатах. 3. Робота з листками лікарських призначень.	6
10-11	Підготовка і проведення бесіди на санітарно-просвітницьку тематику для пацієнтів та відвідувачів відділення терапевтичного профілю.	1. Складання тексту бесіди. 2. Проведення бесіди.	6
12	Чергування у терапевтичному відділенні.	1. Виконання призначень чергового лікаря, догляд за хворими.	3
Відділення хірургічного профілю			
13-14	Робота в гнійній перев'язочній стаціонару.	1. Вивчення посадових обов'язків перев'язувальної сестри медичної. 2. Виконання призначень лікаря.	6
15-	Робота біля ліжка	1. Транспортування хворих.	15

19	хворого.	2. Курація тематичного хворого. 3. Заповнення медичної документації: 4. Вивчення медичної карти стаціонарного хворого. 5. Заповнення журналу обліку прийому хворих.	
20-21	Робота на посту сестри медичної.	1. Виписування направлень на аналізи. 2. Підготовлення пацієнтів до лабораторних досліджень. 3. Підготовлення пацієнтів до інструментальних обстежень.	6
22-23	Підготовка і проведення бесіди на санітарно-просвітницьку тематику для пацієнтів та відвідувачів відділення хірургічного профілю.	1. Складання тексту бесіди. 2. Проведення бесіди.	6
24	Чергування у хірургічному відділенні.	Виконання призначень чергового лікаря, догляд за хворими.	3
Відділення педіатричного профілю			
25-27	Робота біля ліжка хворого.	1. Транспортування хворих. 2. Курація тематичного хворого. 3. Заповнення медичної документації: 4. Вивчення медичної карти стаціонарного хворого. 5. Заповнення журналу обліку прийому хворих.	9
28-29	Підготовка і проведення бесіди на санітарно-просвітницьку тематику для батьків пацієнтів педіатричного відділення або в закладах освіти.	1. Складання тексту бесіди. 2. Проведення бесіди.	6
30	Написання і оформлення щоденників. Написання звіту про виробничу практику.	Звіт за схемою: Характеристика структури і функцій відділення. Режим роботи сестри (брата) медичної (ого) Об'єм виконаної роботи. Що робив(ла)? Що бачив(ла)? Був(ла) присутній(ня)? Самостійно виконував(ла). Висновок про практику.	3
Всього:			90

ПЕРЕДДИПЛОМНА ПРАКТИКА

Переддипломна практика є завершальним етапом підготовки медичної сестри. Вона проводиться після закінчення теоретичного і практичного навчання з різних розділів медсестринства та успішного складання заліків, екзаменів, які передбачені навчальним планом.

Мета і завдання практики:

- закріпити та поглибити теоретичні знання з навчальних дисциплін, що формують спеціальні компетентності;
- удосконалити професійні медсестринські навички та вміння зі спеціальності;
- здійснювати диференційований догляд за пацієнтами з різними хворобами;
- підготуватися до майбутньої самостійної роботи медичної сестри:
  - самостійно і під контролем медичних сестер здобувачі освіти виконують обов'язкові

практичні навички, оцінюють стан здоров'я пацієнтів, планують і здійснюють догляд за пацієнтами, беруть участь у наданні невідкладної допомоги, закріплюють навички роботи з оформлення медсестринської документації;

- разом з лікарем і досвідченими медичними сестрами проводять профілактичну, патронажну роботу, беруть участь в огляді й обстеженні дітей різних вікових груп, вивчають роботу медичних сестер з організації і проведення профілактичних щеплень.

РОЗПОДІЛ ЧАСУ НА ПРАКТИЦІ

№ з/п	Відділення	Дні	Години		
			Усього	Робота у ЗОЗ	Самостійна робота
1	Терапевтичного профілю	10	90	60	30
	Стационар	8	72	48	24
	Поліклініка	2	18	12	6
2	Хірургічного профілю	10	90	60	30
	Стационар	8	72	48	24
	Поліклініка	2	18	12	6
3	Педіатричного профілю	10	90	60	30
	Стационар	8	72	48	24
	Поліклініка	2	18	12	6
4	Амбулаторія загальної практики сімейної медицини	7	60	30	30
	Усього	37	330	210	120

ЗМІСТ ПРАКТИКИ ВІДДІЛЕННЯ ТЕРАПЕВТИЧНОГО ПРОФІЛЮ

Здобувачі освіти повинні знати:

- Законодавство України про охорону здоров'я;
- посадові обов'язки сестри (брата) медичної (ого), накази та інструкції, які регламентують роботу відділення;
- правила техніки безпеки під час роботи;
- долікарську допомогу при невідкладних станах;
- основи раціонального харчування;
- основи медсестринської етики та деонтології;
- основні етапи сестринського процесу;
- загальні питання первинної медико-санітарної допомоги на засадах сімейної медицини, амбулаторно-поліклінічної допомоги;
- основні прояви захворювань внутрішніх органів;
- тактику дій медичного персоналу в разі виявлення пацієнта, підозрілого щодо особливо небезпечної інфекції.

Здобувачі освіти повинні вміти:

- володіти навичками професійної комунікації;
- здійснювати медсестринський процес під час догляду за пацієнтами із захворюваннями внутрішніх органів;
- володіти методами обстеження пацієнта в клініці внутрішніх хвороб;

- за даними обстеження визначати стан здоров'я пацієнта та надавати невідкладну долікарську допомогу хворим у разі:
  - ✓ нападу бронхіальної астми;
  - ✓ легеневої кровотечі;
  - ✓ непритомності;
  - ✓ колапсу;
  - ✓ нападу стенокардії;
  - ✓ інфаркту міокарда;
  - ✓ гострої лівошлуночкової недостатності;
  - ✓ гіпертонічного кризу;
  - ✓ блювання;
  - ✓ шлунково-кишкової кровотечі;
  - ✓ печінкової коліки;
  - ✓ ниркової коліки;
  - ✓ діабетичної коми;
  - ✓ гіпоглікемічної коми;
  - ✓ анафілактичного шоку;
  - ✓ гострих алергійних станів;
- виконувати заходи, спрямовані на підтримання інфекційної безпеки в закладах охорони здоров'я.

Здобувачі освіти мають бути поінформовані про:

- ✓ основи Законодавства України про охорону праці;
- ✓ основні демографічні показники здоров'я населення;
- ✓ особливості організації роботи денних і домашніх стаціонарів;
- ✓ правила охорони праці, техніки безпеки, електробезпеки та безпеки життєдіяльності;
- ✓ сучасні методи обстеження та лікування, догляду і спостереження за пацієнтами терапевтичного профілю.

Робота в стаціонарі

Робочі місця здобувачів освіти: пост медичної сестри, маніпуляційний кабінет, процедурний кабінет, кабінет функціональної діагностики тощо.

Робота здобувачів освіти у відділенні регламентується посадовими обов'язками на кожному робочому місці і має бути спрямована на самостійне виконання обов'язкових практичних навичок.

Здобувачі освіти проводять огляд і оцінюють стан здоров'я пацієнта, здійснюють догляд за пацієнтами з різними захворюваннями, готують пацієнтів до лабораторних, інструментальних, функціональних обстежень, беруть участь у їхньому проведенні; працюють з листками призначень на посту медичної сестри, в маніпуляційній, готують маніпуляційну до роботи та проведення маніпуляцій, заповнюють медичну документацію; проводять облік сильнодіючих і наркотичних речовин, здійснюють заходи з дотримання інфекційної безпеки у відділенні; беруть участь у прийманні та передачі чергувань; надають хворим з невідкладними станами долікарську допомогу, виконують призначення лікаря.

ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК

- реєстрація пацієнтів, госпіталізованих у стаціонар;
- здійснення огляду хворого, оцінювання його стану;
- проведення термометрії із записом результатів у температурному листку;
- визначення частоти і характеру пульсу;
- вимірювання артеріального тиску, його реєстрація;
- робота з листком призначень;
- спостереження за пацієнтами із хронічними захворюваннями;

- підготовка хворих та необхідного обладнання до:
- ✓ взяття загального аналізу крові, аналізу крові на вміст глюкози;
- ✓ взяття загального аналізу сечі, визначення білка, глюкози і кетонів тїл експрес-методами, діастазу;
- ✓ взяття аналізу сечі за методами Зимницького, Нечипоренка; Резельмана;
- ✓ взяття калу на яйця гельмінтів, приховану кров, копрограму;
- ✓ здійснення гастроскопії, бронхоскопії, ректороманоскопії, колоноскопії;
- ✓ здійснення ультразвукового дослідження органів черевної порожнини;
- ✓ здійснення рентгенологічних обстежень травного каналу, нирок, хребта;
- ✓ здійснення плевральної та абдомінальної пункцій;
- ✓ зняття електрокардіограм;
- ✓ проведення спірографії;
- ✓ проведення ангіографії;
- ✓ проведення комп'ютерної та магнітно-резонансної томографії.
- підготовка маніпуляційного стола до роботи;
- проведення проби на чутливість до антибіотиків;
- розрахунок дози, розчинення та введення антибіотиків;
- виконання внутрішньошкірних, підшкірних, внутрішньом'язових ін'єкцій;
- заповнення систем для трансфузій і проведення внутрішньовенних вливань;
- введення інсуліну;
- введення олійних розчинів;
- узяття крові на біохімічні і бактеріологічні дослідження;
- проведення дезінфекції, передстерилізаційного очищення інструментарію (шприців, голочок, предметів догляду) згідно з чинними наказами, інструкціями та галузевим стандартом;
- проведення контролю якості передстерилізаційного очищення інструментарію на наявність крові і мийних засобів;
- виконання шлункового і дуоденального зондувань;
- промивання шлунка;
- постановка клізм: очисної, сифонної, послаблювальної, лікувальної;
- проведення катетеризації сечового міхура;
- приготування та застосування дезінфекційних засобів;
- підготовка функціонального ліжка для хворого;
- заміна натільної та постільної білизни;
- годування тяжкохворого;
- виписування, облік і зберігання сильнодіючих, наркотичних та отруйних речовин згідно з чинним наказом;
- оброблення шкіри, профілактика пролежнів, підмивання хворих;
- подавання судна, сечоприймача та дезінфекція їх;
- подача кисню;
- використання зігрівального компресу, банок, гірчичників, п'явок;
- користування інгаляторами різних видів, небулїзером;
- застосування грїлки, міхура з льодом;
- узяття мазків із зїва, носа на мікрофлору;
- збирання харкотиння на різні види досліджень;
- підготовка зондів, катетерів, наконечників до маніпуляцій;
- догляд за вмираючими; констатація смерті, поводження з трупом;
- надання рекомендації хворим з лікувального харчування;
- участь у складанні статистичних звітів.

Робота в амбулаторно-поліклінічному відділенні терапевтичного профілю

Робочі місця здобувачів освіти - на прийомі з лікарем - терапевтом або вузьким фахівцем терапевтичної спеціальності.

Здобувачі освіти закріплюють навички роботи медичної сестри, заповнюють медичну документацію на пацієнтів, у тому числі через МІС, проводять санітарно-освітню роботу, заповнюють уніфіковану документацію.

ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК

- заповнення паспортної частини електронної амбулаторної картки пацієнта;
- виписування направлень до лабораторії;
- виписування направлень на обстеження;
- виписування рецептів;
- підготовка процедурного кабінету до роботи;
- проведення стерилізації медичного інструментарію;
- проведення парентерального введення ліків;
- проведення суб'єктивного й об'єктивного обстеження пацієнта;
- вимірювання артеріального тиску та його реєстрація;
- зняття електрокардіограми;
- участь в проведенні динамічного спостереження за пацієнтами;
- догляд за тяжкохворими вдома.

ВІДДІЛЕННЯ ХІРУРГІЧНОГО ПРОФІЛЮ

Здобувачі освіти повинні знати:

- основні завдання хірургічної служби України;
- накази, інструкції, галузевий стандарт, які регламентують роботу стаціонарів хірургічного профілю; хірургічних і травматологічних кабінетів поліклініки; посадові інструкції медичних сестер/братів на кожному робочому місці;
- сучасні методи медсестринського обстеження пацієнтів;
- симптоматику захворювань і ушкоджень, їх ускладнення, обсяг долікарської допомоги при невідкладних станах і догляд за пацієнтами;
- профілактику хірургічної інфекції, основи асептики, антисептики;
- методи передстерилізаційного очищення та стерилізації медичного інструментарію;
- неоперативну й оперативну хірургічну техніку.

Здобувачі освіти повинні вміти:

- володіти навичками професійного спілкування;
- виконувати медсестринські маніпуляції в хірургії;
- за даними обстежень оцінити стан пацієнта та за необхідності надати невідкладну долікарську допомогу в разі:
  - гострої кровотрати, масивної кровотечі;
  - поранення ший;
  - легеневої кровотечі;
  - кровотечі з носа;
  - перелому хребта (ускладненого і неускладненого);
  - вивиху нижньої щелепи;
  - перелому трубчастих кісток;
  - перелому ребер, відкритого пневмотораксу;
  - переломів кісток таза;
  - черепно-мозкової травми;
  - травматичного шоку;
  - хімічних опіків шкіри;

- хімічного опіку стравоходу;
- термічного опіку;
- ураження електричним струмом високої напруги;
- електротравми;
- обмороження;
- гострого живота;
- гострої затримки сечі;
- печінкової та ниркової кольок;
- початкової стадії маститу;
- гострого тромбофлебіту;
- посттрансфузійних ускладнень;
- вміти здійснювати сестринський процес під час догляду за пацієнтами із хронічними захворюваннями.

Здобувачі освіти мають бути поінформовані про:

- основи Законодавства України про охорону здоров'я;
- стан хірургічної захворюваності населення;
- правила роботи з пацієнтами діагнозом "ВІЛ/СНІД";
- особливості організації роботи стаціонарних відділень хірургічного профілю;
- правила охорони праці, техніки безпеки, електробезпеки та безпеки життєдіяльності;
- сучасні методи обстеження, лікування, догляду та спостереження за пацієнтами хірургічного профілю.

Робота в стаціонарі

Робочі місця здобувачів освіти: перев'язувальна (чиста та гнійна), операційна, гіпсувальна, пост медичної сестри, операційні.

Здобувачі освіти самостійно оцінюють стан тяжкості пацієнтів, визначають послідовність заходів з підготовки пацієнтів до операцій і процедур, догляду за хворими, надають долікарську допомогу при невідкладних станах, виконують призначення лікаря. Роботу здобувачів освіти контролюють досвідчені медичні сестри, а в операційній, кабінеті переливання крові вони працюють під безпосереднім керівництвом медичних сестер відповідних підрозділів.

ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК

- підготовка пацієнтів до:
  - ✓ ендоскопічного дослідження (бронхоскопії, фіброгастроуденоскопії, цистоскопії, колоноскопії, ректороманоскопії);
  - ✓ рентгенологічного дослідження (жовчного міхура, нирок, сечових шляхів, таза, поперекового відділу хребта);
  - ✓ ультразвукового дослідження органів черевної порожнини та малого таза;
  - ✓ магнітно-резонансної томографії, комп'ютерної томографії;
- транспортування та перекладання хірургічних хворих;
- транспортування травматологічних хворих з переломами таза, стегнової кістки, ребра, хребта;
- підготовка ватно-марлевих кульок, серветок, тампонів;
- знезаражування і передстерилізаційне очищення хірургічного інструментарію, шприців;
- контроль якості передстерилізаційного очищення;
- укладання матеріалу в бікси для стерилізації;
- підготовка зондів, дренажів до стерилізації та проведення їх стерилізації;
- оброблення рук сучасними методами;
- одягання операційної сестри і хірурга;

- підготовка стерильного стола до роботи в перев'язувальній та операційній;
- проведення місцевої анестезії;
- складання інструментів для:
  - ✓ венесекції;
  - ✓ трахеостомії;
  - ✓ плевральної пункції;
  - ✓ первинного хірургічного оброблення ран;
  - ✓ лапароцентезу;
  - ✓ апендектомії;
  - ✓ лапаротомії;
  - ✓ трепанації черепа;
  - ✓ ампутації кінцівки;
  - ✓ скелетного витягання.
- підготовка ліжка для післяопераційного хворого;
- заповнення інфузійних систем і підключення їх;
- узяття крові з вени;
- визначення групи крові та резус-фактора експрес-методом;
- проведення проб на сумісність донора і реципієнта;
- промивання шлунка;
- постановка клізм;
- катетеризація сечового міхура;
- підготовка пацієнта до операції;
- проведення премедикації;
- проведення туалету операційних і гнійних ран;
- зняття швів;
- накладання м'яких і твердих пов'язок:
  - ✓ клейових, клейово-пластирних, клеолових;
  - ✓ бинтових;
  - ✓ "чепець";
  - ✓ на одне і обидва ока;
  - ✓ вуздечку;
  - ✓ хрестоподібну на потилицю з переходом на спину;
  - ✓ колосоподібну на плечовий суглоб;
  - ✓ спіральну на грудну клітку;
  - ✓ на грудну залозу;
  - ✓ Дезо;
  - ✓ на пахову ділянку;
  - ✓ черепашачу на ліктьовий і колінний суглоби;
  - ✓ "лицарська рукавичка";
  - ✓ на палець (спіральну, колосоподібну);
  - ✓ косинкову на верхню кінцівку;
  - ✓ восьмиподібну на надп'яtkово-гомільковий суглоб;
  - ✓ поворотну на стопу;
  - ✓ еластичних бинтів на кінцівки;
  - ✓ тіснотугу пов'язку.
- твердих пов'язок:
  - ✓ шини Крамера, Дітерікса;
  - ✓ підготовка гіпсових бинтів, лонгет, накладання і зняття їх;
  - ✓ підготовка для застосування шини Беллера;
- накладання джгута при артеріальній і венозній кровотечах;
- пальцеве притискання артерій;
- проведення непрямого масажу серця;

- проведення штучної вентиляції легенів “рот до рота”, “рот до носа”;
- виведення нижньої щелепи при западанні язика;
- оформлення картки пацієнта стаціонару.

Робота в поліклініці

Робочі місця здобувачів освіти: хірургічний, травматологічний кабінети та їх відповідні підрозділи (перев'язувальна, мала операційна, гіпсувальна).

Здобувачі освіти самостійно виконують маніпуляції, заповнюють медичну документацію, виконують призначення лікаря.

ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК

- заповнення медичної документації;
- виписування рецептів;
- підготовка амбулаторних пацієнтів до спеціальних обстежень (ендоскопічного, УЗД, лабораторних та ін.);
- підготовка до стерилізації і проведення стерилізації перев'язувального матеріалу, інструментів (ватно-марлеві кульки, серветки, тампони);
- обробка рук сучасними способами;
- обробка операційного поля;
- зняття швів;
- підготовка інструментарію до первинного хірургічного оброблення ран;
- знезаражування і передстерилізаційне очищення хірургічного інструментарію; контроль якості передстерилізаційного очищення;
- асистування під час амбулаторних операцій;
- профілактика правця;
- накладання швів;
- накладання пов'язок;
- відвідування пацієнтів удома (проведення перев'язок, оброблення пролежнів, зняття пов'язок);
- надання невідкладної допомоги при термінальних станах;
- накладання джгута при артеріальній та венозній кровотечах;
- пальцеве притискання артерій.

ВІДДІЛЕННЯ ПЕДІАТРИЧНОГО ПРОФІЛЮ

Здобувачі освіти повинні знати:

- структуру дитячих закладів охорони здоров'я та функціональні обов'язки сестри(брата) медичної (ого);
- правові аспекти роботи медичної сестри з дітьми та їхніми родинами;
- посадові обов'язки медичної сестри;
- анатоμο-фізіологічні особливості дітей різних вікових груп;
- накази та інструкції, які регламентують роботу дитячого стаціонару та поліклініки;
- анатоμο-фізіологічні особливості розвитку дітей;
- правила вигодовування доношених і недоношених дітей і розрахунок разової і добової кількості їжі;
- симптоматику захворювань, їх ускладнення, догляд за пацієнтами;
- календар профілактичних щеплень.

Здобувачі освіти повинні вміти:

- володіти навичками професійної комунікації;
- володіти навичками виконання сестринських маніпуляцій у педіатрії;

- оформляти медичну документацію;
- виконувати обов'язкові практичні навички;
- за даними обстежень оцінювати стан дитини, ступінь його тяжкості;
- давати поради батькам щодо вигодовування та загартування дітей;
- проводити санітарно-освітню роботу;
- здійснювати догляд і спостереження за хворою і здоровою дитиною;
- надавати долікарську допомогу при невідкладних станах:
  - ✓ гіпер- та гіпоглікемічній комі;
  - ✓ гіпертермії;
  - ✓ судомному синдрому, ларингоспазмі;
  - ✓ носовій кровотечі;
  - ✓ асфіксії новонародженого;
  - ✓ анафілактичному шоці;
  - ✓ блюванні;
  - ✓ непритомності.

Здобувачі освіти мають бути поінформовані про:

- стан захворюваності дитячого населення;
- методи планування сім'ї;
- особливості організації роботи стаціонарних відділень педіатричного профілю;
- сучасні методи обстеження, лікування, догляду та спостереження за пацієнтами.

Робота в стаціонарі

Робочі місця здобувачів освіти: маніпуляційний кабінет, процедурний кабінет, на посту медичної сестри, у відділенні патології новонароджених. Розподіл здобувачів освіти за робочими місцями здійснюють методичні та безпосередні керівники практики з урахуванням можливостей закладу охорони здоров'я та переліку обов'язкових навичок.

Самостійну роботу здобувачі освіти на кожному робочому місці здійснюють під контролем досвідчених медичних сестер.

Здобувачі освіти проводять догляд за дітьми різних вікових груп, засвоюють специфіку роботи на посту медичної сестри, виконують процедури і маніпуляції, оцінюють ступінь тяжкості стану хворих, анатоμο-фізіологічні особливості розвитку дитини, визначають заходи з догляду за хворими й обсяги долікарської допомоги при невідкладних станах, проводять санітарно-освітню роботу з батьками.

ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК

- підготовка ліжка для пацієнта, заміна постільної та натільної білизни; вкладання грудної дитини в ліжко;
- проведення ранкового туалету дитини: догляд за шкірою, очима, вухами, носом, волоссям, порожниною рота; підмивання дитини;
- подавання судна (висаджування на горщик), проведення дезінфекції;
- годування дитини (для грудних дітей — підігрівання суміші й годування через соску; оброблення сосок, посуду);
- вибір призначень з листка призначень;
- визначення частоти пульсу, дихання, вимірювання температури тіла, реєстрація її в температурному листку;
- вимірювання артеріального тиску та його реєстрація;
- закапування ліків в очі, ніс і вуха;
- накладання зігрівального компресу, застосування грілки, міхура з льодом;
- накладання гірчичників, банок; виконання гірчичного обгортання;
- проведення очисної, живильної клізми;

- промивання шлунка;
- уведення газовивідної трубки;
- проведення шлункового зондування;
- проведення дуоденального зондування;
- підготовка інструментарію до плевральної пункції;
- підготовка інструментарію до інтубації і трахеостомії;
- здійснення догляду за хворими з трахеостоמוю;
- використання електровідсмоктувача;
- підготовка пацієнта до рентгенологічного обстеження травного каналу;
- підготовка хворого до ультразвукового обстеження;
- підготовка маніпуляційного кабінету до роботи;
- підготовка стерильного стола;
- набирання шприцом ліків з ампул і флаконів;
- розрахунок, розчинення і введення антибіотиків;
- визначення чутливості хворого до антибіотиків;
- уведення ліків підшкірно та внутрішньом'язово;
- підготовка систем внутрішньовенного краплинного введення рідини;
- внутрішньовенне введення ліків;
- взяття крові з вени для лабораторного дослідження;
- знезаражування та передстерилізаційне очищення інструментарію;
- проведення оксигенотерапії дітям;
- розрахунок дози інсуліну та його введення;
- робота над документацією медичної сестри в стаціонарі;
- виписування рецептів, довідок, направлень на обстеження;
- вигодовування дітей віком до 1 року;
- проведення антропометрії у дітей;
- проведення контрольного зважування грудних дітей;
- розрахунок добової і разової кількості їжі залежно від віку дитини;
- підготовка і проведення гігієнічної ванни.

Робота в поліклініці

Робочі місця здобувачів освіти на прийомі з педіатром. Проводиться закріплення навичок самостійної роботи на прийомі з лікарем, обслуговування групи динамічного спостереження, заповнення медичної документації, виконання маніпуляцій і процедур в умовах поліклініки та вдома; патронаж хворої і здорової дитини.

ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК

- проведення антропометрії;
- визначення маси тіла, зросту залежно від віку;
- проведення контрольного зважування;
- складання схеми годування дітей першого року життя;
- вимірювання температури тіла та її реєстрація;
- підрахунок пульсу та визначення його характеристики;
- підрахунок дихання та визначення його характеристики;
- вимірювання артеріального тиску та його реєстрація;
- розрахунок дози ергокальциферолу для профілактики і лікування рахіту;
- заповнення медичної документації;
- збирання калу на копрограму, яйця гельмінтів, бактеріологічне дослідження;
- проведення огляду здорових і хворих дітей.

РОБОТА В АМБУЛАТОРІЇ ЗАГАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ СІМЕЙНОЇ МЕДИЦИНИ

Здобувачі освіти повинні знати:

- організацію та основні напрямки роботи АЗПСМ;
- положення про АЗПСМ;
- посадові інструкції співробітників АЗПСМ ;
- документацію АЗПСМ; перелік первинних медичних форм АЗПСМ;
- принципи амбулаторної допомоги нагляду;
- організацію амбулаторної роботи;
- календар профілактичних щеплень;
- правила техніки безпеки під час роботи з медичним обладнанням;
- основи фармакотерапії, правила зберігання та обліку лікувальних засобів;
- надання невідкладної медичної допомоги при невідкладних станах;
- загальні положення і технологію вирішення питань щодо тимчасової непрацездатності;
- технологічні алгоритми організації діяльності АЗПСМ;
- дотримання заходів щодо забезпечення інфекційної безпеки.

Здобувачі освіти повинні вміти:

- Заповнювати медичну документацію, яка використовується в АЗПСМ, у тому числі через МІС ;
- проводити суб'єктивне і об'єктивне обстеження хворого, визначити стан, призначити лікування;
- володіти маніпуляційною технікою та самостійно виконувати обов'язкові практичні навички;
- проводити санітарно-освітню роботу.

Під час роботи в АЗПСМ здобувачі освіти самостійно проводять прийом хворих, здійснюють патронажі, надають невідкладну долікарську допомогу. Відвідують новонароджених, дітей раннього віку. Спостерігають за розвитком дитини в сім'ї. Проводять профілактичні щеплення. Виявляють хворих на інфекційні захворювання, бактеріоносіїв, беруть участь у проведенні протиепідемічних заходів в осередку інфекції, здійснюють подвірні обходи. Ознайомлюються з формами обліку і звітності АЗПСМ, планом роботи, оформляють відповідну документацію.

ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК

- Прийом хворих, проведення суб'єктивного і об'єктивного обстеження.
- Вимірювання температури тіла та її реєстрація.
- Підрахунок частоти дихання, пульсу та визначення їх характеру.
- Вимірювання артеріального тиску та його оцінка.
- Надання невідкладної медичної долікарської допомоги.
- Проведення протиепідемічних заходів в осередку інфекції.
- Заповнення медичної документації АЗПСМ, у тому числі через МІС.
- Проведення профілактичних щеплень.

САМОСТІЙНА РОБОТА

З метою набуття здобувачами освіти під час переддипломної практики умінь та навичок для самостійного розв'язання виробничих, наукових і організаційних завдань та активізації їх діяльності, розширення світогляду, підвищення ініціативи, вони мають виконати такі індивідуальні завдання.

Дні	Вид і форма самостійної роботи	Зміст самостійної роботи	К-сть годин
Відділення терапевтичного профілю			
1-2	Робота на посту сестри медичної.	1. Знайомство зі стаціонаром. 2. Вивчення посадових обов'язків сестри медичної.	6
3-7	Робота біля ліжка хворого.	1. Транспортування хворих. 2. Курація тематичного хворого. 3. Заповнення медичної документації: 4. Вивчення медичної карти стаціонарного хворого. 5. Заповнення журналу обліку прийому хворих.	15
8-9	Підготовка і проведення бесіди на санітарно-просвітницьку тематику для пацієнтів та відвідувачів відділення терапевтичного профілю.	1. Складання тексту бесіди. 2. Проведення бесіди.	6
10	Чергування у терапевтичному відділенні.	1. Виконання призначень чергового лікаря, догляд за хворими.	3
Відділення хірургічного профілю			
11-12	Робота в гнійній перев'язочній стаціонару.	1. Вивчення посадових обов'язків перев'язувальної сестри медичної. 2. Виконання призначень лікаря.	6
13-17	Робота біля ліжка хворого.	1. Транспортування хворих. 2. Курація тематичного хворого. 3. Заповнення медичної документації: 4. Вивчення медичної карти стаціонарного хворого. 5. Заповнення журналу обліку прийому хворих.	15
18-19	Робота на посту сестри медичної.	1. Виписування направлень на аналізи. 2. Підготовлення пацієнтів до лабораторних досліджень. 3. Підготовлення пацієнтів до інструментальних обстежень.	6
20	Чергування у хірургічному відділенні.	1. Виконання призначень чергового лікаря, догляд за хворими.	3
Відділення педіатричного профілю			
21-22	Робота на посту сестри медичної.	1. Знайомство зі стаціонаром. 2. Вивчення посадових обов'язків сестри медичної.	6
23-27	Робота біля ліжка хворого.	1. Транспортування хворих. 2. Курація тематичного хворого. 3. Заповнення медичної документації: 4. Вивчення медичної карти стаціонарного хворого. 5. Заповнення журналу обліку прийому хворих.	15

28-29	Підготовка і проведення бесіди на санітарно-просвітницьку тематику для батьків пацієнтів педіатричного відділення або в закладах освіти.	1. Складання тексту бесіди. 2. Проведення бесіди.	6
30	Чергування у приймальному відділенні	1. Прийом пацієнтів. 2. Повна та часткова санітарно-гігієнічна обробка пацієнтів. 3. Заповнення медичної документації	3
Амбулаторія загальної практики сімейної медицини			
31-33	Робота в МІС	1. Ознайомлення з МІС. 2. Внесення даних у МІС.	12
34-35	Підготовка і проведення бесід на санітарно-просвітницьку тематику	1. Складання тексту бесіди. 2. Проведення бесіди.	8
	Написання і оформлення щоденників. Написання звіту про виробничу практику.	Звіт за схемою: Характеристика структури і функцій відділення. Режим роботи сестри (брата) медичної (ого) Об'єм виконаної роботи. Що робив(ла)? Що бачив(ла)? Був(ла) присутній(ня)? Самостійно виконував(ла). Висновок про практику.	10
Всього:			120

III. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Касевич Н.М. Основи медсестринства в модулях: навч. посіб. — К.: Медицина, 2018.
2. Касевич Н.М. Загальний догляд за хворими і медична маніпуляційна техніка : підручник. — К.: Медицина, 2017. — 424 с.
3. Лісовий В.М., Ольховська Л.П., Капустник В.А. Основи медсестринства: підручник. — К.: ВСВ Медицина, 2018. — 560 с.
4. Пасечко Н.В., Лемке М.О. Мазур П.Є. Основи сестринської справи: підручник. — Тернопіль: Укрмедкнига, 2016. — 544 с.
5. *Внутрішня медицина. Терапія: підручник / Н.М. Середюк, І.П. Вакалюк.* — К.: Медицина, 2013. — 688 с.
6. *Сабадішин Р.О.* Внутрішня медицина — Україна.: Нова книга, 2019. — 528с.
7. *Стасишин О.С., Стасюк В.В.* Медсестринство у внутрішній медицині — К.: Медицина, 2023у. — 496с
8. *Педіатрія / За ред. С.К. Ткаченко, Р.І. Поцюрко.* — К.: Здоров'я, 2019.
9. *Педіатрія: навч. посіб. / За ред. О.В. Тяжкої.* — К.: Медицина, 2015.
10. *Педіатрія: навч. посіб. / За ред. В.С. Тарасюка, І.Ю. Андрієвського.* — К.: Медицина”, 2009.
11. *Педіатрія з курсом інфекційних хвороб та основами імунопрофілактики: підручник / За ред. С.К. Ткаченко, Р.І. Поцюрка.* — К.: Медицина, 2011. — 552 с.
12. Кіт О.М. Хірургія : підруч. / О.М.Кіт, А.О. Боб, В.С. Жуковський .-2-ге вид. переробл. і доп. .- Т.: ТДМУ, 2019.- 620 с. ISBN 966-673-063-4
13. *Шегедин М.Б., Шустакевич С.Ф.* Медсестринство в хірургії: навч. посібн. — К.: Медицина, 2008. — 120 с.
14. Кіт О.М. Хірургія : підруч. / О.М.Кіт, А.О. Боб, В.С. Жуковський .-2-ге вид. переробл. і доп. .- Т.: ТДМУ, 2019.- 620 с. ISBN 966-673-063-4
15. *Шегедин М.Б., Шустакевич С.Ф.* Медсестринство в хірургії: навч. посібн. — К.: Медицина, 2008. — 120 с.
16. Тарасюк В.С. Клінічне медсестринство в хірургії : підруч./ В.С. Тарасюк, А.О. Новицька.- К.: Медицина, 2016. - 384 с.
17. *Сабадішин Р.О., Гашинський І.В., Маркович О.В.* Коледжна хірургія. — Рівне, 2003. — 783 с.
18. Касевич Н.М. Загальний догляд за хворими і медична маніпуляційна техніка : підручник. — К.: Медицина, 2017. — 424 с.
19. Лісовий В.М., Ольховська Л.П., Капустник В.А. Основи медсестринства: підручник. — К.: ВСВ Медицина, 2018. — 560 с.
20. Пасечко Н.В., Лемке М.О. Мазур П.Є. Основи сестринської справи: підручник. — Тернопіль: Укрмедкнига, 2016. — 544 с.

Допоміжна

1. Медсестринський догляд за пацієнтом: Стандарти медсестринських процедур, маніпуляцій та планів догляду і навчання: навч. посіб. / І.Я. Губенко, О.Т. Шевченко, Л.П. Бразалій, В.Г. Апшай. — К.: Медицина, 2008. — 304 с.
2. Інфекційний контроль у медичних закладах: навч. посіб. / Під заг. керів. І.Я. Губенко. — Черкаси, 2013. — 44 с.
3. Савка Л.С., Разінкова Л.І., Коплик А.Ф., Коцар О.І., Аленіч О.І. Догляд за хворими і медична маніпуляційна техніка: навч. посіб. / За ред. Л.М. Ковальчука, О.В. Кононова. — К.: Медицина, 2009. — 480 с.
4. *Медсестринство в педіатрії / За ред. В.С. Тарасюка.* — К.: Здоров'я, 2021.
5. *Шегедин М.Б.* Медсестринство в Україні: навч. посіб. — Тернопіль: Укрмедкнига, 2003

Інформаційні ресурси

<https://moodle2.chdmc.org.ua/course/view.php?id=497>

<https://moz.gov.ua/uk/nakazi-moz>

https://www.dec.gov.ua/cat_mtd/galuzevi-standarti-ta-klinichni-nastanovi/